

Anna Falkenbergs grundlovstale

Taler

Anna Falkenberg
Medlem af Folketinget for
Sambandsflokkurin

Dato

5. juni 2026

Sted

Rødding Højskole

1 Tak for invitationen.

Det er en stor hæder for mig at få lov at holde en grundlovstale her på Rødding Højskole.

5

Få steder er mere passende at tale om demokrati, frihed og fællesskab end netop her. Rødding Højskole er ikke bare en bygning eller en institution, det er et sted, hvor man møder hinanden.

10 Også mennesker der står mig selv helt nær, har gået på højskolen. En af mine veninder fandt faktisk kærligheden her.

Det er et sted, hvor mennesker gennem generationer har mødt hinanden i samtale, i uenighed, i nysgerrighed og i dannelse. Og det er måske vigtigere end
15 nogensinde før.

For vi lever i en tid, hvor meget trækker os fra hinanden.

20 Vi ser og mærker det i dagligdagen. Samtalen på de sociale medier tester vores sammenhængskraft.

Konflikter skaber klik.

Vreden er mere spændende end det eftertænkssomme og samlende budskab.

25

Sociale medier burde forbinde mennesker og styrke den frie debat. Desværre ser vi, at den også forstærker mistillid og vrede.

Det fører til, at folk tager afstand fra hinanden.

Den vrede og mistillid udfordrer vores demokrati.

Rødding Højskole blev grundlagt i 1844 af politikeren Christian Flor.

35 Inspirationen til højskolen kom fra teologen Nikolai Frederik Severin Grundtvig.

Grundtvigs vision var, at højskoler skulle være et sted for hele folket.

40 En skole, hvor ungdommen fik indsigt i samfundet for at kunne tage stilling til dens indretning og udvikling.

Folket skulle have en kritisk selvstændig stemme i forhold til magten.

45 Det kræver ytringsfrihed, men også en oplyst befolkning, som er i stand til at være kritisk.

Grundtvigs tanker om oplysning, dannelse og nysgerrighed har spillet en stor rolle i det danske skolevæsen.

50

Den frie samtale medvirker til, at vi kan udveksle meninger på tværs af holdninger.

Der er sket meget siden 1844.

55

Befolkningen er langt bedre uddannet i dag end dengang. Ikke kun i Danmark, men i hele verden.

I Danmark gik vi fra enevælde til demokrati i 1849, da Grundloven trådte i kraft.

60

I hele verden har demokratiet været på fremmarch.

Men der er sket et eller andet de senere år. Demokratiet og den frie samtale er igen udfordret.

65

Der er sket et eller andet med vores dannelse i takt med, at vores frihed er vokset.

Demokratiet lever ikke kun i et lands grundlovs paragraffer og forfatninger.

Demokratiet lever i samtalen mellem mennesker.

- 75 Vi ser det dagligt på sociale medier, at vi ikke kan udveksle forskellige holdninger og meninger. Vi er i vores egne skyttegrave.

Vi vil ikke acceptere hinandens holdninger.

- 80 Jeg har ret, og du har forkert. End of story.

En kompromisløs tilgang, og det fører til mistillid i befolkninger i lande verden over.

- 85 Hvis vi kun har vores eget ståsted, og ikke vil høre andres meninger, så er der ingen udvikling.

Man skal have evnen til at lytte til hinanden, og viljen til at forstå dem, man er uenig med.

I respekten for, at andre mennesker kan se verden anderledes end en selv.

#

- 95 Og netop her vil jeg tale om Færøerne.

For relationen mellem Færøerne og Danmark handler også om sammenhængskraft, om at forstå hinandens synspunkter og en sund og fri debat.

Det handler om at finde balancen mellem fællesskab og selvbestemmelse.

Mellem historiske bånd og ønsket om at forme sin egen fremtid.

- 105 Hjemmestyreloven fra 1948 danner rammen for Færøernes styreform. Grundloven er det øverste juridiske grundlag for hele det danske rige – også Færøerne.

110 Kort sagt: Færøerne er et selvstyrende land i det danske rige. Hjemmestyreløven giver beføjelser til at overtaget næsten alle sagsområder. Dog er der nogle sagsområder Færøerne ikke kan overtage.

Et system som efter min mening har fungeret godt.

115

Lige siden 1948 har der været diskussioner om, hvorvidt beføjelserne i Hjemmestyreløven kan rummes indenfor Grundloven.

120 Færøske og danske politikere har krydset klinger, udvekslet holdninger og meninger, når der har været kurrer på tråden.

Der er blevet argumenteret frem og tilbage, og så har de ansvarlige parter fundet en løsning.

125 Den demokratiske samtale har virket.

På Færøerne er der et stærkt ønske om flere beføjelser – især på udenrigsområdet.

130 Det ønske er legitimt. Færøerne er et samfund med eget sprog, sin egen kultur og sine egne interesser.

Og i en mere global verden fylder internationale spørgsmål mere og mere i vores hverdag.

135

Derfor arbejder vi for større færøsk indflydelse internationalt.

Det er ikke kun et ønske jeg og mit parti har. Ønsket bakkes op af et enigt færøsk parlament.

140

Spørgsmålet er bare. Skal det gøres indenfor eller udenfor Grundloven?

Her ophører enigheden blandt de færøske partier. Visse partier vil løsrive sig fra Danmark og vil, at Færøerne danner sin egen stat.

145

For mig er det derimod vigtigt, at ændringerne sker inden for grundlovens

rammer, og vi beholder rigsfællesskabet.

- 150 Forandringerne skal ske gennem respekt for de institutioner og regler, som binder os sammen.

Grundloven er ikke en hindring for dialog. Den er rammen om dialogen.

- 155 Og netop ejerskabet til den ramme er vigtigt.

For hvis jeg skal være helt ærlig, så tror jeg ikke, at mange færinger føler et stærkt ejerskab til grundloven i dag.

- 160 For mange oplever den som noget dansk. Noget der kommer udefra. Noget historisk og juridisk, men ikke nødvendigvis noget personligt.

Det er en udfordring.

- 165 For man passer bedst til det, man føler sig forbundet til.

Hvis Grundloven skal være et levende fundament for hele rigsfællesskabet, så kræver det også, at flere på Færøerne oplever, at den angår dem.

- 170 At deres stemmer, erfaringer og identitet også har en plads i fortællingen om demokratiet.

Det handler ikke om at være mindre færøsk.

- 175 Og det handler ikke om at være mindre dansk.

Det handler om at tage ansvar for det fællesskab, vi faktisk er en del af, samtidig med at vi udvikler det.

- 180 Fællesskaber holder kun, hvis mennesker føler sig set og hørt i dem.

#

Kære alle sammen.

- 185

Den danske teolog Hal Koch skrev således i 1945 i bogen "Hvad er demokrati":

190 "Demokratiet kan aldrig sikres, netop fordi det ikke er et system, der skal gennemføres, men en livsform, der skal tilegnes. Det drejer sig om et sindelag, der skal bibringes hvert nyt slægtled. Derfor er det folkelige oplysnings- og opdragelsesarbejde nerven i demokratiet."

195 Budskabet er, at gennem samtale opnår mennesker gensidig respekt og forståelse for hinandens problemer. I fællesskab finder man frem til de bedste beslutninger for alle.

200 Vi skal ikke tage demokratiet for givet, og det skal holdes ved lige. Unge mennesker skal lære at vokse op i et demokrati, ellers vil demokratiet dø hen.

Grundloven har dannet rammen om vores demokrati og vores frihedsrettigheder.

205 Det skal vi kæmpe for.

Vi ser rundt omkring i verden, hvordan demokratiske institutioner kommer under pres.

210 Det er en udvikling, vi ikke må tro, at vi er immune overfor.

Heller ikke i Danmark.

Og heller ikke på Færøerne.

215 Vi har stærke demokratiske traditioner. Vi har høj tillid til hinanden. Vi har stabile institutioner.

Men ingen af disse ting er naturgivne.

220 De er resultatet af generationers arbejde.

Generationer, som har bygget samfund på dialog frem for konflikt.

På kompromis frem for konfrontation.

Derfor har vi også et ansvar for at udvikle vores fællesskab i riget.

230 Jeg mener, at fremtiden kræver mere samarbejde mellem Færøerne og Danmark
– ikke mindre.

Verden omkring os bliver mere usikker. Stormagter konkurrerer om indflydelse,
og de sikkerhedspolitiske spændinger mærkes lige såvel i Nordatlanten, som i
235 Danmark.

Ingen af disse udfordringer stopper ved landegrænser.

Derfor har vi brug for stærke fællesskaber. Men vi skal samtidig huske værdien af
det samarbejde, vi allerede har.
240

Rigsfællesskabet er ikke blot en juridisk konstruktion.

Det er et fællesskab mellem mennesker.

245 Og det skal bygge på gensidig respekt og ligestilling.

Når vi styrker forståelsen mellem Færøerne og Danmark, styrker vi også
demokratiet.

250 Det handler om at tro på, at vi står stærkere sammen, end vi gør hver for sig.

Det er en tanke, som højskolebevægelsen har båret gennem generationer.

Og det er en tanke, som er lige så vigtig i dag, som da Rødding Højskole blev
255 grundlagt.

Lad os derfor bruge Grundlovsdag til ikke blot at fejre demokratiet, men også til
at forpligte os til det.

260 Og til at udvikle de fællesskaber, som giver demokratiet liv.

Både i Danmark.

265 I Grønland.

Og på Færøerne.

Og i det rigsfællesskab, som binder os sammen.

270

Tak for ordet.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

275

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Føroyskar Røður, Grundlovstale

280

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/anna-falkenbergs-grundlovstale-2026>

285

290

295

300